

Risicobeheer: Rente-risiconorm, kasgeldlimiet en de liquiditeitsprognose

Hoewel in de paragraaf weerstandsvermogen uitgebreid aandacht wordt besteed aan de risico's binnen de gemeente Steenberg, worden hier ook de renterisico's op korte en lange termijn en kredietrisico's behandeld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft het renterisico op de langere termijn weer. Hieronder vallen alle leningen met een rentetypische looptijd vanaf 1 jaar. Het doel is op deze wijze spreiding te krijgen in de rentetypische looptijden in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten in de administratie. In een jaar mogen de herfinancieringen als gevolg van aflossingen en de renteherzieningsmomenten gezamenlijk niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen. Voor 2024: 20% van € 74.458.000 is € 14.891.600.

Uit de onderstaande tabel kan afgeleid worden, de jaarlijkse aflossing op de vaste schuld in 2024 nog met € 14,4 miljoen per jaar mag toenemen.

	2024	2025	2026	2027
Rente-risiconorm (minimum bedrag)	14.891.600	14.899.200	14.821.800	13.958.800
Rente-risico op de vaste schuld (betaalde aflossingen)	500.000	500.000	500.000	500.000
Ruimte (+) / overschrijding (-)	14.391.600	14.399.200	14.321.800	13.458.800

Kasgeldlimiet

Ter beperking van het renterisico op de netto-vlottende schuld (schulden met een looptijd van minder dan één jaar) heeft de wetgever de kasgeldlimiet vastgesteld. Zo wordt voorkomen dat fluctuaties van de korte rente direct een relatief grote impact hebben op de rentelasten tijdens het boekjaar. De totale netto-vlottende schuld mag maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar zijn. De kasgeldlimiet voor 2024 komt uit op € 6.328.930, (8,5% van € 74.458.000).

Liquiditeitsprognose 2023-2027

Met de raad is de afspraak gemaakt om in de begroting 2025 de liquiditeitsprognose te optimaliseren. Voor deze begroting zijn voor het verloop van de liquiditeit de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- In lijn van het 213a onderzoek naar de investeringskredieten is het aannemelijk dat investeringen vertraging oplopen. Vooralsnog is in de liquiditeitsprognose een correctie toegepast van 40%. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheer is toegelicht dat dit leidt tot een besparing op kapitaallasten;
- Nieuwe investeringen, waarvan we nu niet kunnen inschatten wat het investeringsbedrag is, zijn nog niet meegenomen. Bijvoorbeeld schoolgebouwen, gronden en randwegen.

Voor 2023 tot en met 2027 verwachten wij het navolgende verloop van de kortlopende middelen:

Liquiditeitsprognose 2023 2027	2023	2024	2025	2026	2027
(bedragen * € 1.000)					
Banksaldi per 1 januari (incl. schatkistbankieren)	11.759	14.057	10.717	273	-5.825
<i>Financiering:</i>					
Aan te trekken financieringsmiddelen	-	-	-	-	6.125
2e/3e termijn geldlening NWB	10.000	10.000	-	-	-
Aflossing geldlening NWB	-500	-500	-500	-500	-500
<i>Mutaties exploitatie 2023-2027</i>	-805	83	4.141	5.392	1.717
<i>Investeringen:</i>					
Geplande Investeringen 2023 2027	-9.938	-8.690	-11.492	-4.765	-4.991
Verwachte vertragingen investeringen < 2024	6.018	-	-	-	-
Verwachte vertragingen investeringen na 2023 40%	-	3.476	4.597	1.906	1.996
Inhaaleffect investeringen	-	-4.018	-3.476	-4.597	-1.906
VROM startersleningen/Duurzaamheidslening stimuleringsfonds	-500	-500	-	-	-
Aflossing verstrekte geldleningen	14	16	16	17	17
<i>Bestedingen tlv voorzieningen (niet via exploitatie):</i>					
Wegen groot onderhoud	-1.429	-3.189	-3.265	-2.549	-1.136
Verwachte vertragingen groot onderhoud 40%	572	1.276	1.306	1.020	455
Inhaaleffect groot onderhoud 40%	-	-572	-1.276	-1.306	-1.020
Sportparken/gebouwen	-224	-214	-54	-169	-205
Kunstwerken	-159	-4	-50	-165	-165
Verlichting	-142	-142	-142	-142	-132
Baggeren	-331	-162	-162	-162	-162
Pensioenaanspraken wethouders	-78	-77	-77	-77	-77
Wachtgeld oud wethouders	-200	-122	-10	-	-
Banksaldi per 31 december (incl. schatkistbankieren)	14.057	10.717	273	-5.825	-5.810
Maximum aan te houden banksaldo		300	300	300	300
Schatkistbankieren		10.417			
Aan te trekken financieringsmiddelen		10.717	-27	-6.125	-6.110

Kredietrisico op verstrekte gelden

Een ander risico dat de gemeente loopt, is het kredietrisico op verstrekte geldleningen. Hieronder volgt een overzicht van de verstrekte geldleningen, waarbij de instellingen waaraan een geldlening is verstrekt naar verschillende risicogroepen zijn uitgezet.

Kredietrisico's op verstrekte gelden		
Risicogroep	met / zonder hypothecaire zekerheid	Restant schuld (€)
Stimuleringsfonds	met nationale hypotheekgarantie	3.890.322
Overige instellingen / verenigingen	zonder hypotheek	610.907
Totaal		4.501.229

De verstrekte gelden betreffen leningen aan het Stimuleringsfonds, om huisvesting voor starters middels een (extra/ voordelige) lening mogelijk te maken en voor duurzaamheidsleningen. De leningen aan overige instellingen betreffen voornamelijk leningen aan plaatselijke verenigingen of instellingen, die vanwege de realisering van een speciale voorziening zijn verstrekt.

In de risicoreserve zijn middelen opgenomen met betrekking tot de garantstellingen aan diverse instellingen en woningcorporaties voor aangegane leningen.

In zijn algemeenheid worden ten aanzien van de uitgezette leningen en garantstellingen geen problemen verwacht.

Leningenportefeuille/ rentelasten

Op 24 februari 2022 is met het raadsbesluit Wet voorkeursrecht gemeenten opdracht gegeven een geldlening van € 25 miljoen aan te gaan, af te lossen over een periode van 50 jaar tegen de dan geldende rentepercentage.

Op 4 maart 2022 is de geldlening aangegaan. De lening heeft een totale omvang van € 25 miljoen met een looptijd van 50 jaar, verdeelt over 3 stortingsmomenten van € 5 miljoen (4 maart 2022), € 10 miljoen (4 januari 2023) en € 10 miljoen (4 januari 2024). De rente bedraagt 1,37% per jaar (jaarlijks te voldoen) en de aflossing geschiedt in 50 jaarlijkse termijnen van € 500.000 voor het eerst te voldoen op 4 januari 2023.

Wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën (Wet HOF)

Op 11 december 2013 is de Wet Houdbare Overheidsfinanciën officieel gepubliceerd. In die wet worden de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland.

Alle gemeenten samen krijgen een plafond voor het totale EMU-tekort van gemeenten in een jaar. Dat plafond wordt volgens de wet na bestuurlijk overleg voor een bepaalde periode overeengekomen. Afsproken is dat de medeoverheden onderling komen tot een onderverdeling van de macro EMU-norm. Het Rijk neemt dit voorstel over en biedt, via een voorhangprocedure, een ministeriële regeling aan bij de Staten-Generaal. Na instemming van het parlement wordt de EMU-norm gepubliceerd. Op het moment van samenstelling van de begroting zijn de individuele referentiewaarden nog niet bekend.